

Reserapport

Reseledare: Gabriel Säll

1. Aptasvare naturreservat
2. Jukkasjärvi, Torne lappmark
3. Ala Lompolo
4. Torne träsk, deltat, Abisko NP
5. Abisko
6. Stordalens naturreservat
7. Björkliden
8. Vassijaure
9. Njulla
10. Slåttatjåkka
11. Torne träsk
12. Västra tunnelöppningen Njulla
13. Östra tunnelöppningen (Abisko NP)
14. S Björkliden, Kiruna
15. Kärkevage
16. Trollsjön

Resedagbok

26 juni. Väder: molnigt, 18°, 2 m/s

Ett rött litet skjul intill E10:an. Den magiska platsen någon mil öster om Kiruna där nordsångaren ska hålla till i år. Gruppen lyssnar förväntansfullt. De förbipasserande bilarnas olika motorer dominerar ljudbilden. Efter en halvtimme ger vi upp och sätter oss i minibussen. Men när jag vrider om nyckeln dyker några andra skådare upp. En sista chans kanske, tänker jag och hoppar ut för att höra om de har sett eller hört något. Knappt är jag ute ur bilen förrän ett strävt litet lockläte skär genom luften. Sekunden senare sitter nordsångaren högst upp i tallen intill minibussen och toksjunger. Jag hoppar och gestikulerar för att få gruppen att skynda sig ut ur bussen igen. Alla kan kryssa och jag kan andas ut.

Efter en halvtimmes irrfärd i skogen någon kilometer söderut, på baksidan av rymdcampuset hörs ännu ett efterlängtat lockläte. Kanske är det bara en talltita ändå, men den låter snabb och måste kollas upp. Och visst är det en lappmes som efter lite letande plötsligt sitter på en gran några meter framför oss. Efter lite letande och joxande får alla se den, med mat i näbben. Sedan blir en fågel till två, när det plötsligt är två adulta fåglar som samlar mat i sina näbbar.

Resten av dagen ägnar vi oss åt sjöfågelspaning där både små och storlom återfinns i vattnen öster om Kiruna. Ett par dvärgmåsar som jagar insekter i det solglitrande vattnet blir den kanske vackraste scenen för dagen. Det har börjat bra i Norrland!

Nordsångare

Blåhake

27 juni. Väder: sol, 20°, 1 m/s

Den välbevarade fjällurskogen bakom rymdcampus hade både gett ett trevlig intryck och en bra utdelning under gårdagen så vi bestämmer oss för att spendera ännu en förmiddag på platsen. Också idag är lappmesarna framme med mat i näbben och rätt som det är dyker en av dem in i en avbruten björkstam och försvinner – en boplats! I området får vi även höra lappmesens sång, något som ingen av oss hört förut. Dessutom trummar en tretåig hackspett från djupet av skogen, enkelbeckasiner, rödbenor och grönbenor spelar på myren och i skogsbrynet drar några lavskrikor fram. Efter att vi lyssnat på nordsångaren en sista gång gör vi ett litet stopp vid sidan om programmet – på Kiruna soptipp. Här har vi förstått att bruna glador brukar ses regelbundet och så fort vi parkerat och går ut så ser vi en, två, tre, fyra! Fem bruna glador! När hände det senast i Sverige? Och nu här! Wow.

Uppe i Abisko vandrar vi längsmed Abiskojåkka i den nyutslagna björkskogen där rödvingetrastar, gråsiskor och bergfinkar sjunger in den sena norrlandsvåren. I den strida forsen är en strömstare på plats och bevisar att ingen miljö är för extrem för en fågel.

Den sista utflykten för dagen går upp till Björkliden. Efter en liten men brant vandring upp över trädgränsen drar skuggan av en fjällvråk fram över marken och vi får se hur fågeln ryttlar och dyker efter sitt byte. Med utsikten här uppifrån syns den spegelblanka sjön Torne träsk lösa upp sig i ett blått dis borta i horisonten medan Lappporten tornar upp sig i syd. En avlägsen blåhake sätter toner till landskapet på ett sätt som får det att verka som om det är landskapet självt som sjunger. När utflykten i den enastående vackra naturen avrundas ersätts detta av en lika enastående läcker middag när vi kommer fram till vårt boende vid Abisko mountain lodge.

28 juni. Väder: moln med sol, 13–20°, 4 m/s

Det är en lyx att vandra ut på Stordalens myr vid Torne träsk utan en enda mygga i luften. Från var och vartannan videbuske hörs sävsparvhannarnas sång. Ute på myren drillar ett par småspovar. Flera gröbbenor, en brushane och några rödbenor ger sig tillkänna. Vid sidan om vadarna finns även en hel del rovfåglar vid myren. Fjällvråk, tornfalk men även en blå kärrhökhona stryker fram och tillbaks ovanför ängsullen. Äntligen finns det gott om gnagare i fjällen igen.

Under eftermiddagen skådar vi oss successivt västerut mot Riksgränsen. Längs den högt belägna bilvägen har vi minst fem fjällvråkar och tre fjällabbar. Vid ett slumpmässigt stopp i fjällbjörkskogen vid Kopparåsen hamnar vi mitt i skottlinjen mellan olika blåhaksrevir och får fantastiska uppvisningar av flera hannar som sjunger och bråkar med varandra alldeles intill oss.

Efter ytterligare en femstjärnig middag krönt med crème brûlée på vårt boende sticker vi ut på en liten kvällsutflykt till Fågeludden vid Abiskojojokkas delta. Det är inte många av varje individ men gröbena, drillsnäppa, småspov och en ny art för resan är på plats – större strandpipare. Dessutom en storlom som födosöker i utloppet.

På lodgen varvar vi ned med en öl och hoppas på en dragande morkulla. Det blir inget med den, men likväl en trevlig avslutning på en trevlig dag.

29 juni. Väder: sol, 23°, 3 m/s

Dagen ägnas åt berget Njulla mitt i Abiskos nationalpark. Med drygt 1100 meter är det hem åt de flesta fjällfågelarter och vi åker upp med linbanan fulla av förväntningar. I slutningen sjunger rödvingetrastar, lövsångare och bergfinkar från björkskogen. Vid trädgränsen tar blåhakar och ängspioplärkor över ljudbilden.

Uppe på fjället är det inte bara kalt med träd, utan även kalt med fågel. Men trots få individer är det generöst med fjällvråkar och fjällabbar på berget. På några hundra meters avstånd får vi se hur ett fjällabbspår hjälps åt med att slita sönder ett köttstycke genom att dra det åt varsitt håll med näbbarna, för att sedan mata sin unge med slamsorna.

Under vandringen upp mot en av bergstopparna stöter vi på fler fågelungar, nu av ljungpipare vars föräldrar klagar ljudligt över vår närvaro. Den efterfrågade fjällpiparen och fjällripan håller sig däremot undan och vi letar minutiöst längs stenar och bergskanter utan framgång. Men när vi sitter och tar igen oss efter att åter ha kommit ned till utgångspunkten och tar en sista fika före nedfärden med linbanan så grymtar en fjällripan plötsligt till någonstans nedför backen. En lekande barnfamilj måste ha skrämt upp fågeln för plötsligt går den öppet längs en fjällbäck. På vägen ned sluter tonerna från en avlängsen ringtrast bergets fauna bakom oss.

30 juni. Väder: sol, 21°, 6 m/s

Redan när vi parkerar bilen utanför Stordalens naturreservat flyger dagens första nya reskryss förbi. En snabb liten rovfågel som slår sig ned i en död björk och som låter sig beskådas av samtliga resenärer genom tubkikarna. En stenfalk. På en knagglig stig letar vi oss ut till Stordalen från en annan utgångspunkt än förra gången. På vägen visar ett par talltitor upp sig med mat i näbben. Ute på myren håller småspovarna och gröbbenorna fortfarande låda, men den blå kärrhöken syns inte till idag.

Lunchen äter vi nere vid Abiskos småbåtshamn vid Torne träsk där en blåhake håller i bakgrundskonserten.

På eftermiddagen fortsätter vi till Riksgränsen för en vandring i bergsområdet runt Geadajohka. Måktiga toppar tornar upp sig både på den svenska och norska sidan och det finns gott om vattendrag i alla former och storlekar att leta efter de eftertraktade dykänderna och vadarna som vi ännu inte sett. Men det är nästintill omöjligt att hitta några fåglar vid vattnen. Ett gäng krickor är den enda nya arten för resan som vi blir bjudna på häruppe efter ett par timmars promenerande. Som tur är väger det storslagna landskapet, solen och myggfriheten ändå upp en del av det tomrum som fåglarna lämnat efter sig.

På kvällen efter middagen radar vi upp oss i linbanebacken till Njulla för att spana efter den jorduggla som rapporterats på lokalen. Knappt hinner vi ställa ut stativbenen före ugglan kommer glidande ovanför björktopparna lite högre upp i backen. För flera av deltagarna är det en ny art och den kan kryssas på bästa möjliga sätt när den jagar fram och tillbaka i kvällsljuset.

1 juli. Väder: sol, 22°, 5 m/s

Under morgonen är vi åter på plats vid Fågelkullen där vi idag får upp ögonen för en mycket liten vadare ute på sandreveln i deltat. Avståndet gör observationen svår, men i jämförelse med en större strandpipare som med jämna mellanrum jagar bort den så inser vi att det handlar om en mosnäppa på en möjlig häcklokal. Efter att ha lämnat fågelkullen vandrar vi vidare i Abisko och tar oss an de första kilometrarna på Kungsleden längs med Abiskoajokka. Vi lyckas inte hämta in några nya arter för resan här men forsen blir i sig själv ett trevligt sällskap. Lunchen intas på en liten slänt intill det strömmande vattnet och givetvis är drillsnäppor och sävsparvar på plats. När vi svänger av för att gå tillbaka mot Abisko turiststation passerar vi ett par storlommar som vilar i tjärnen Vuolip Njåhkájávri. En småspov sjunger från en av områdets alla myrar.

Efter lite glasspaus i Abisko åker vi vidare västerut för att besöka Tornehamns kyrkogård. En fridfull gravplats i björkskogen som anlades för att begrava arbetare som omkommit under färdigställandet av malmbanan mellan Abisko och Norge. På rallarvägen som slingrar fram i björkskogen och upp mot gravplatsen stöter vi plötsligt på en av resans eftertraktade men svårflörtade lokalbor, en dalripa.

Kvällspasset utgörs av ännu en tur till Fågelkullen där ett par smålommar fiskar i deltat. Uppe på slänten till Njulla jagar jordugglan också ikväll.

2 juli. Väder: moln, 10°, 5 m/s

Sista dagen och vi bestämmer oss för att ta en sista vända i skogslandskapet utanför Kiruna för att försöka vaska fram några ytterligare arter. På vägen spanar vi av trädtopparna och som gjord för att beskådas sitter en vacker jorduggla i en björk och blir en vacker sista bild att minnas från fjällturen.

Strax norr om Kiruna hittar vi en liten grusväg som vi kör in på. Bakom varje krök blir den ytterligare lite smalare, stenigare och gropigare. Till slut kommer vi inte längre utan får fortsätta vidare till fots på den smala skogsvägen ut på ett tall- och myrlandskap. En lavskrika hörs från skogen medan en buskskvätta och en grå flugsnappare sätter punkt för våra sista nya arter på resan.

Gabriel Säll

Fåglar:

- 1 **Sångsvan** *Cygnus cygnus*
Observerad 2 dagar totalt.
- 2 **Bläsand** *Mareca penelope*
Observerad 4 dagar totalt.
- 3 **Gräsand** *Anas platyrhynchos platyrhynchos*
Observerad 2 dagar totalt.
- 4 **Kricka** *Anas crecca*
Observerad 2 dagar totalt.
- 5 **Vigg** *Aythya fuligula*
Observerad 4 dagar totalt.
- 6 **Sjöorre** *Melanitta nigra*
Observerad 1 dag totalt.
- 7 **Knipa** *Bucephala clangula clangula*
Observerad 4 dagar totalt.
- 8 **Storskrake** *Mergus merganser merganser*
Observerad 2 dagar totalt.
- 9 **Småskrake** *Mergus serrator*
Observerad 3 dagar totalt.
- 10 **Dalripa** *Lagopus lagopus lagopus*
Observerad 1 dag totalt.
- 11 **Fjällripa** *Lagopus muta muta*
Observerad 1 dag totalt.
- 12 **Gök** *Cuculus canorus canorus*
Observerad 5 dagar totalt.
- 13 **Klippduva** *Columba livia domestica*
Observerad 1 dag totalt.
- 14 **Ringduva** *Columba palumbus palumbus*
Observerad 1 dag totalt.
- 15 **Svarthakedopping** *Podiceps auritus auritus*
Observerad 2 dagar totalt.
- 16 **Ljungpipare** *Pluvialis apricaria*
Observerad 1 dag totalt.
- 17 **Större strandpipare** *Charadrius hiaticula*
Observerad 2 dagar totalt.
- 18 **Småspov** *Numenius phaeopus phaeopus*
Observerad 3 dagar totalt.
- 19 **Brushane** *Calidris pugnax*
Observerad 1 dag totalt.
- 20 **Mosnäppa** *Calidris temminckii*
Observerad 1 dag totalt.
- 21 **Enkelbeckasin** *Gallinago gallinago gallinago*
Observerad 3 dagar totalt.
- 22 **Drillsnäppa** *Actitis hypoleucos*
Observerad 3 dagar totalt.

- 23 **Rödbena** *Tringa totanus*
Observerad 3 dagar totalt.
- 24 **Grönbena** *Tringa glareola*
Observerad 4 dagar totalt.
- 25 **Skrattmå** *Chroicocephalus ridibundus*
Observerad 3 dagar totalt.
- 26 **Dvärgmå** *Hydrocoloeus minutus*
Observerad 1 dag totalt.
- 27 **Fiskmå** *Larus canus*
Observerad 7 dagar totalt.
- 28 **Gråtrut** *Larus argentatus argentatus*
Observerad 2 dagar totalt.
- 29 **Silvertärna** *Sterna paradisaea*
Observerad 3 dagar totalt.
- 30 **Fjälllab** *Stercorarius longicaudus longicaudus*
Observerad 2 dagar totalt.
- 31 **Smålom** *Gavia stellata*
Observerad 3 dagar totalt.
- 32 **Storlom** *Gavia arctica arctica*
Observerad 3 dagar totalt.
- 33 **Blå kärrhök** *Circus cyaneus*
Observerad 1 dag totalt.
- 34 **Brun glada** *Milvus migrans*
Observerad 2 dagar totalt.
- 35 **Havsörn** *Haliaeetus albicilla albicilla*
Observerad 1 dag totalt.
- 36 **Fjällvråk** *Buteo lagopus lagopus*
Observerad 5 dagar totalt.
- 37 **Jorduggla** *Asio flammeus flammeus*
Observerad 3 dagar totalt.
- 38 **Tretåig hackspett** *Picoides tridactylus*
Observerad 1 dag totalt.
- 39 **Mindre hackspett** *Dryobates minor*
Observerad 1 dag totalt.
- 40 **Tornfalk** *Falco tinnunculus tinnunculus*
Observerad 4 dagar totalt.
- 41 **Stenfalk** *Falco columbarius aesalon*
Observerad 2 dagar totalt.
- 42 **Lavskrika** *Perisoreus infaustus infaustus*
Observerad 2 dagar totalt.
- 43 **Skata** *Pica pica*
Observerad 7 dagar totalt.
- 44 **Gråkråka** *Corvus cornix cornix*
Observerad 3 dagar totalt.

- 45 **Korp** *Corvus corax corax*
Observerad 5 dagar totalt.
- 46 **Sidensvans** *Bombycilla garrulus garrulus*
Observerad 2 dagar totalt.
- 47 **Lappmes** *Poecile cinctus lapponicus*
Observerad 2 dagar totalt.
- 48 **Talltita** *Poecile montanus borealis*
Observerad 2 dagar totalt.
- 49 **Talgoxe** *Parus major major*
Observerad 5 dagar totalt.
- 50 **Backsvala** *Riparia riparia riparia*
Observerad 1 dag totalt.
- 51 **Ladusvala** *Hirundo rustica rustica*
Observerad 1 dag totalt.
- 52 **Hussvala** *Delichon urbicum urbicum*
Observerad 3 dagar totalt.
- 53 **Lövsångare** *Phylloscopus trochilus*
Observerad 7 dagar totalt.
- 54 **Nordsångare** *Phylloscopus borealis*
Observerad 2 dagar totalt.
- 55 **Sävsångare** *Acrocephalus schoenobaenus*
Observerad 3 dagar totalt.
- 56 **Trädgårdssångare** *Sylvia borin borin*
Observerad 1 dag totalt.
- 57 **Taltrast** *Turdus philomelos philomelos*
Observerad 3 dagar totalt.
- 58 **Dubbeltrast** *Turdus viscivorus*
Observerad 1 dag totalt.
- 59 **Rödvingetrast** *Turdus iliacus iliacus*
Observerad 7 dagar totalt.
- 60 **Björktrast** *Turdus pilaris*
Observerad 7 dagar totalt.
- 61 **Ringtrast** *Turdus torquatus*
Observerad 1 dag totalt.
- 62 **Grå flugsnappare** *Muscicapa striata striata*
Observerad 1 dag totalt.
- 63 **Blåhake** *Luscinia svecica*
Observerad 4 dagar totalt.
- 64 **Svartvit flugsnappare** *Ficedula hypoleuca hypoleuca*
Observerad 4 dagar totalt.
- 65 **Rödstjärt** *Phoenicurus phoenicurus phoenicurus*
Observerad 3 dagar totalt.
- 66 **Buskskvätta** *Saxicola rubetra*
Observerad 1 dag totalt.

- 67 **Stenskvätta** *Oenanthe oenanthe*
Observerad 1 dag totalt.
- 68 **Strömstare** *Cinclus cinclus cinclus*
Observerad 1 dag totalt.
- 69 **Pilfink** *Passer montanus*
Observerad 1 dag totalt.
- 70 **Gråsparv** *Passer domesticus domesticus*
Observerad 2 dagar totalt.
- 71 **Järnsparv** *Prunella modularis modularis*
Observerad 1 dag totalt.
- 72 **Gulärla** *Motacilla flava*
Observerad 3 dagar totalt.
- 73 **Sädesärla** *Motacilla alba*
Observerad 5 dagar totalt.
- 74 **Ängsplärka** *Anthus pratensis*
Observerad 3 dagar totalt.
- 75 **Bofink** *Fringilla coelebs coelebs*
Observerad 3 dagar totalt.
- 76 **Bergfink** *Fringilla montifringilla*
Observerad 7 dagar totalt.
- 77 **Domherre** *Pyrrhula pyrrhula pyrrhula*
Observerad 2 dagar totalt.
- 78 **Grönfink** *Chloris chloris chloris*
Observerad 2 dagar totalt.
- 79 **Gråsiska** *Acanthis flammea*
Observerad 5 dagar totalt.
- 80 **Större korsnäbb** *Loxia pytyopsittacus*
Observerad 1 dag totalt.
- 81 **Grönsiska** *Spinus spinus*
Observerad 2 dagar totalt.
- 82 **Gulspurv** *Emberiza citrinella citrinella*
Observerad 2 dagar totalt.
- 83 **Sävspurv** *Emberiza schoeniclus schoeniclus*
Observerad 5 dagar totalt.